

Dvajset knjig polnijo njegova zbrana dela razne vsebine. Spomnimo se njegovega „Lešetinskega kovača“ iz l. 1883., ki je napolnil vso češko javnost z navdušenjem in občudovanjem. Takrat se je nemški kapital trudil, da bi na Češkem pokupil češka posestva in tako razširil nemško posest. Bila je podobna doba, v kateri žive sedaj Poljaki na Nemškem. Tedaj je Svatopluk Čech naslikal značajno podobo češkega rodoljuba in demokrata, ki žilavo brani češko posest proti tujcem. Še globlji vtisk so naredile njegove „Písne otroka“, v katerih budi Čeha iz suženjske ponižnosti in hrabrenu narodnemu odporu. Neizčrpen je Čech, kadar pozivlja svoje rojake:

Věrne jen Sobě, své práci a pili,
věrne jen svatému nadšení v nás,
věrne jen vítězství slovanské síly,
které si podepře krajní tu hráz,
věrne, že národ náš, veliká Sláva
s korouhví lidskosti za štítem práva
dobude korunu velebných krás.

Svojim povestim je zajemal snov iz češke zgodovine („Dagmar“ iz časa kralja Přemysla Otakarja I., „Žižka“, „Adamiti“, „Vaclav z Michalovic“) in iz sedanjosti. Priljubile so se njegove pesmi „Ve stínu lípy“. Napisal je več alegoričnih satir: „Hanuman“, „Petrklíče“, „Šotek“, „Pravda“, „Kratodivná historie o ptáku Velikánu Velikánoviči“. Kratko pred smrtjo je še povedal prijatelju, da dovršuje velik epos, s katerim se je bavil celo življenje.

SVATOPLUK ČECH

Čech je bil študiral pravo, a se je posvetil samo pisateljevanju. Urejeval je svoj čas „Světózor“ in „Lumír“, zadnje dni je živel samo od penzije, ki mu jo je dalo društvo čeških pisateljev in novinarjev, in od honorarjev knjigotržca Topiča. Velikomestnega šuma ni ljubil in je živel najrajši na deželi blizu Prage.

Čechovo telo bo balzamirano in na stroške praške občine pokopano na Vyšehradu. Na grobu mu bodo govorili praški župan dr. Groš, pisatelj Jaroslav Vrchlický in poslanec Anýž.

OSOS

Josef Pavlik, človek tih, skromen in delaven iskren prijatelj Poljakov in Hrvatov je pred kratkim umrl v Pragi. Izdal je slovnico poljskega jezika „Učebnice jazyka polského“, „Krátká gramatyké jazyka czeskiego z rozmówkami i slowniczkami“, „Krátké rozmluvy Čecha s Polákem“, dalje prevode poljskih povesti: E. Orzeszkove „Romanowa“, „Mezi sedláky a pány“, „Bene nati“, H. Sienkiewiczza „Ogniem i mieczem“, „Listy z Afryki“ i. dr. Razen tega je spisal več razprav o hrvaških kulturnih in književnih razmerah.

Profesor dr. Maixner, vseučiliški profesor v Pragi, je obhajal svojo šestdesetletnico. Dr. Maixner je eden izmed največjih čeških učencakov zdravilstva. Maixner je gojenec še skupne praške univerze; njegovo nadarjenost je najprej zapazil dvorni svetnik Eiselt, ki je Maixnerju dal priložnost,

da se je mogel izvežbati v internem zdravilstvu ter tako postati strokovnjak. Po osemletni bolnišnični delavnosti se je habilitiral na univerzi. Že kot asistent v bolnišnici je izdal veliko razprav v čeških strokovnih časopisih: „Časopis lékařů českých“, „Odborová pathologie“ in v nekaterih nemških. Ko je bil imenovan za profesorja zdravniškega oddelka na češki univerzi in je postal ravnatelj poliklinike, se ni nehal navzlic svojemu obilemu delu pečati s strokovno književnostjo. Največje Maixnerjevo delo, s katerim si je postavil trajen spomenik v zgodovini češkega zdravilstva, je: „Speciální pathologie a terapie nemocí vnitřních“. Ta spis je klasična podlaga za notranje zdravilstvo v češkem slovstvu in neizčrpen vir za vsakega strokovnjaka v internem zdravilstvu. Iz novejšje dobe bi bilo imenovati celo vrsto razprav, izmed katerih vsaka pomeni napredek in razširjenje zdravniškega obzorja.

Fr. Št.

Dvorský František Ivan. Nedavno je umrl v Pragi v 68. letu deželni arhivar v pokoju, zgodovinar in publicist Fr. Ivan Dvorský. Umrl je bil sicer znana oseba ali šele nedavno je obrnil naše večjo pozornost s svojim spisom „O původu kompaktát“. Znani so njegovi spisi „Staré písemné památky žen a dcer českých“, „O úpadku národa českého“, „Perchta z Roženberka, zvaná bílá paní“, „Albrecht z Valdštyjna“, „Zuzana Černinová“ i. dr. Dvorský je poizkušal tudi na dramatičnem polju („Harantova žena“). Časopisi „Matice lidu“, „Musejník“, „Pedagogická biblioteka“, „Český arhiv“, „Historický sborník“, „Osvěta“, „Světózor“ in vsi sodobni češki dnevnik si prinašali temeljite spise izpod njegovega peresa. Dvorský je bil urednik češkega teksta publikacije „Sněmy české od r. 1526. až po naši dobu“. Tudi tujina je znala oceniti njegove spise; na Nemškem so ga čislali zбоk njegove razprave „Neues über Kepler“ in carska akademija v Peterburgu je pripravljala izdajo njegovega spisa „O jezuitih na Ruskem za dobe Petra I.“ Dvorský je deloval v svoji stroki neumorno in vestno.

OSOS

Spółka wydawnicza sławiańska w Krakowie. Pod tem imenom se je ustanovilo v Krakovu društvo, katerega namen je izdajati in podpirati časopise, brošure, knjige, leposlovna in poljudno znanstvena dela, kakor tudi učene spise o slovanskih zadevah ter jih razširjati. Društvo si osnuje poseben literaren odbor.

Aleksander Świętochowski, poljski pisatelj in modroslovec, je obhajal nedavno štiridesetletnico književne delavnosti. 9. novembra l. 1867. je objavil svoj prvi članek pod psevdonimom Henrik Dolęga v „Tyg. illustrovanem“. Pisal je jako mnogo, sledeč zapadnim pozitivistom, vendar se je njegov pozitivizem veliko oddaljil od pravzora comtovskega in še bolj od pozitivizma angleškega. To dokazuje vsa njegova literarna in umetniška tvorba. Izmed njegovih leposlovnih spisov imenujemo: „Sam o sobie“, „Poddanka“, „Antea“, „Na targu“, „Chawa Rubin“; najboljše drame Świętochovskega so trilogija pod naslovom „Niesmrtelne dusze“ in kvintologija „Duchy“. Od modroslovnih spisov navajamo: „O powstaniu praw moralnych“, „Epikureizem“, „Wolter“.

Fr. Št.

OSOS

Akademik A. I. Sobolevskij. H koncu meseca oktobra se je dovršilo 25 let profesorske službe slovečega člana ruske znanstvene akademije v Peterburgu, Alekseja Ivanoviča Sobolevskega. Sobolevskij se je porodil v Moskvi l. 1856., kjer je tudi študiral. L. 1884. je postal profesor ruskega jezika in slovstva na kijevskem vseučiliču. Štiri leta pozneje je bil

imenovan za profesorja peterburške univerze. Sobolevskij je spisal mnogo iz stroke ruske in slovanske filologije. Najbolj znani njegovi spisi so: „Obsčeslavjanskija izmėnenija zvukov“, „Stati po slavjanskem jazyku“, „Zvuki cerkveno slavjanskago jazyka“, „Velikoruskija narodnyja pėśni“, „Očerk ruskoj dialektologii“, „Slėdy litovskago vlijanija na slavjanskije jazyki“.

Prof. N. A. Lavreckij. Meseca oktobra je umrl znani ruski kipar, profesor carske umetniške akademije, Nikolaj Akimovič Lavreckij. Z njegovo smrtjo je ruska umetnost izgubila odličnega predstavitelja. Pokojnik se je rodil l. 1837. v Moskvi in njegova nadarjenost se je pod vodstvom profesorja Pimenova razvijala z izredno hitrostjo. Nekaj časa je s pomočjo podpore carske akademije potoval po Nemčiji, Avstriji in Italiji. Leta 1868. je iz Italije poslal v Rusijo skupino „Malčik i dėvočka kormjaščija ptičku“. Za to delo je bil imenovan za člana akademije. Ko se je vrnil v domovino in razstavil svoja daljša kiparska dela, je bil takoj imenovan za profesorja akademije. Od tega časa ni bilo umetniške razstave, na katero ne bi bil Lavreckij poslal svoja dela. Od njegovih del omenimo: Spomenik M. I. Glinki

viveva tudi umrla za malorusko slovstvo. Začela je namreč pisati v velikoruskem jeziku razne romane in povesti („Červonnyj valet“, „Lihoj čelovek“, „Zapiski pričetnika“, „Toploje gnjezdyško“, „V gluši“). V maloruskih povestih riše Markovičeva žalostni položaj in bedo ukrajinskega seljaka z izredno resničnimi in ostrimi barvami. Oblika njenih povesti je umetniška, zlog jasen, kratek, mehak, melodičen in jezik — sami biseri. Isto se pa ne more reči o njenih ruskih povestih, za katere je črpala gradivo iz življenja ruske inteligence.

Kako pišejo ruski pisatelji. A. Pleščejev pripoveduje v „Birževih Vėdomostih“, kako so pisali in pišejo nekateri znani ruski pisatelji. A. P. Čehov, zlasti v mlajših letih, ako je bil dobre volje, je pisal mrzlično cele noči, podnevu ni imel miru pred prijatelji. Pozneje je pisal bolj mirno. Iz Jalte na Krimu, kjer je večidel bival, se je rad peljal v okolico, če je hotel pisati, da ga ne bi motili pisatelji. Za svojega bivanja v Moskvi je imel sploh malo časa za literarno delo. N. A. Nėkrasov je začel navadno pisati pozno ponoči, ko se je vrnil iz svojega kluba, ter je pisal do zjutraj. I. N. Potapenko pri delu ne pozna ne dneva ne noči, piše skoraj

ARHIEREJ EVLOGIJ,
voditelj konservativcev v ruski dumi

DR. F. N. MILJUKOV,
voditelj kadetov v ruski dumi

BARON PAVEL RAUCH
hrvaški ban

in carici Katarini II., nekoliko doprskih kipov velikega kneza Vladimira, carja Aleksandra II. i. dr.

Marija Markovičeva (Marko Vovčok). Pred nedavnim je na Kavkazu umrla ena izmed najstarejših ruskih pisateljic Marija Aleksandrovna Markovič, zelo dobro znana v ruski in maloruski književnosti pod svojim navadnim psevdonimom Marko Vovčok. Markovičeva se je porodila l. 1834. in se zgodaj omožila z imenitnim maloruskim etnografom Atanzijem Vas. Markovičem, ki je bil takrat ravnatelj pisarne orlovskega gubernatorja. Vsled vpliva svojega moža, ki je bil vnet Malorus, je začela Markovičeva pisati povesti v maloruskem jeziku iz življenja ukrajinskega ljudstva. Ko se je preselila v Peterburg, se je seznanila s T. Ševčenkom, kateremu so njene povesti tako ugajale, da jo je imenoval svojo literarno hčerko. L. 1858. so izšle povesti Markovičeve v posebni zbirki pod naslovom: „Narodnii opovėdanija Marka Vovčka“. Ko je sloveči ruski pisatelj Turgenjev prevzel njene povesti v ruski jezik, je postala Markovičeva popularna v celi Rusiji. L. 1867. je mož Markovičeva v Černigovu naglo umrl in odsihmal je Marko-

neprestano, dokler ne dovrši kakšnega spisa. Potem nekaj časa počiva, a ne dolgo. V. I. Nemirovič-Dančenko se skriva pred svojimi znanci, ako ima veliko dela. Pred nekoliko leti se je rad peljal iz mesta v Petrov dvorec, kjer si je najel v tamošnjem hotelu sobo, v kateri je mirno pisal. Enako je delal tudi I. N. Ščeglov; najel si je za literarno delo posebno stanovanje, ki ga je imenoval „konspirativna čumnata“, toda nobenemu znancu ni povedal naslova, da bi ga ne motil. Zeló redno se je trudil živeti S. N. Atava, ki je znan pod literarnim imenom Tėrpigorev, zakaj rad je pisal prav zgodaj do zajtreka in zató je hodil zgodaj k počitku. Zeló redno je živel tudi D. V. Grigorovič, ki je pisal izključno zgodaj zjutraj in samo redkokdaj podnevu. Velika večina ruskih pisateljcev piše samo ponoči, da bi imeli prost dan za počitek in za svoje znanca.

0990

Drobne vesti. V Odesi na Ruskem je začel izhajati bolgarski list pod naslovom „Bolgarska Misl“. List izhaja enkrat na teden in je ogledalo življenja Bolgarov